

TÜRKİYE 12. KÖMÜR KONGRESİ'NİN ARDINDAN

-Sertaç KURT-

12. Kömür Kongresi Yür. Kur. Bşk.

1978 yılından bu yana iki yılda bir TMMOB Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi tarafından düzenlenen Türkiye Kömür Kongrelerinin 12 ncisi 23-26 Mayıs 2000 tarihleri arasında Kdz.Ereğli'de gerçekleştirildi.

Zonguldak'ta düzenlenen ilk on kongrenin ardından Kömür Kongrelerinin gelenekselleşmiş işlevlerinin yanı sıra seçilen bir ana temanın enine boyuna tartışılacağı bir platform haline de getirilen kongrenin onbirincisinin ana teması bilindiği üzere Zonguldak Taşkömürü Havzası rezervlerinin en büyük bölümünü içeren Amasra kömürlerinin ülke çıkarları doğrultusunda bir an önce üretime verilmesi ile ilgili Amasra-B ve Göbü-Kazköy projeler ile planlanan Termik santrallerin tartışılmasıydı.

Onikinci Kömür Kongresi için seçilen ana tema ise; Türkiye'nin tek metalurjik KÖMÜR ÜRETİMİNİN YAPILDIĞI Zonguldak Taşkömürü Havzasının üretiminin termik santrallere kaydırılması olgusu olmuştur. Havzanın iki ucunda bulunan Karabük Demir Çelik Fabrikaları (KARDEMİR) ve Ereğli Demir Çelik Fabrikalarının (ERDEMİR) neredeyse tamamen ithal kömüre dayalı üretimleri nedeniyle pazar sıkıntısı çeken Türkiye Taşkömürü Kurumu'nun (TTK) durumu tüm tarafların yer aldığı bir platformda en geniş şekilde tartışılmıştır.

Türkiye 12. Kömür Kongresi 23 Mayıs 2000 Salı günü saat:10.30 da devlet Bakanı Hasan GEMİCİ, Zonguldak Valisi İsmet METİN, Milletvekili Boray BAYCIK, TTK Genel Müdürü Ömer YENEL ve ERDEMİR Genel Müdür Vekili İsmail AKAKMAK, Türk-İş Teşkilatma Sekreteri ve Genel Maden İşçileri Sendikası Genel Başkanı

Çetin ALTUN ile çok sayıda siyasi yetkili, kamu yöneticisi, yerli yabancı bilim adamı ve teknik elemanların katılımı ile başladı.

Açılış oturumunda TMMOB Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi Başkanı Yrd.DoçDr. Erdoğan KAYMAKÇI, havzada giderek azalan kömür üretiminin mutlaka artırılması gerektiği ve bunun Zonguldak'ın en önemli açılımı olacağını söyleyerek; Zonguldak kömürlerinin koklaşabilirlik özelliklerine sahip tek kömür kaynağımız olduğunu ve bu kaynağın amacına uygun olarak Demir-Çelik fabrikalarında kullanılması gerektiğini vurgulamıştır.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Başkanı Prof.Dr.Tevfik GÜYAGÜLER, Havzadaki taşkömürünün koklaşabilir olması nedeniyle stratejik öneme sahip olduğunu 1.1 milyar ton rezerve sahip olması nedeniyle de 150 yıllık üretim süresi bulunması ve dünya doğal gaz ve petrol rezerv ömrünün 50-60 yıl olması göz önüne alınması durumunda, TTK'nın ülkemiz ekonomisinde nedenli önemli olduğunu vurgulayan bir açılış konuşması yapmıştır.

Devlet Bakanı Hasan GEMİCİ ülkemizin tek taşkömürü üreten kuruluşu olan TTK'nın içinde bulunduğu kötü koşullar nedeniyle bundan önceki kömür kongrelerinin karamsar bir havada

gerçekleştirildiğini, bu dönemde TTK'ya 4012 yeni işçi alımından sonra oluşan umut ışığı ve moral etkisinin bu kongreye de yansıtacağını belirtti. Gemici, TTK'nın kötü gidişi ve küçülmesinin havzada üretim kültürünün de yok olmasına yol açacağına dikkat çekmiş; TTK için Almanya kömür üretim modelini esas alan bir yasa teklifinin TBMM'ye sunulacağını açıklamıştır.

Zonguldak Milletvekili Boray BAYCIK Türkiye 12. Kömür Kongresinin ülkemizde kömür denilince ilk akla gelenin Zonguldak olduğunu bir kez daha gündeme getirdiğini söylemiştir. Baycık, TTK ve diğer KİT'lerin ülkemizin ekonomik gelişmesinde motor güç olduğunu, sorunun kaynağının "TTK ve diğer KİT'lerin devletin sırtına yük olduğunu" söyleyen siyasetçiler olduğunu belirterek, KİT'leri kapatmak yada satmak yerine ÖZERKLEŞTİRİLMESİ gerektiğini vurgulamıştır.

Kömür üreticilerinin sorunları ile çözüm önerilerini siyasilere aktarmayı amaçlayan diğer açılış konuşmalarından sonra "Maden Makinaları ve Donanımı Sergisi" Devlet Bakanı Hasan GEMİCİ tarafından açılmıştır.

Kongrede aynı gün öğleden sonra "Zonguldak Havzası Kömürlerinin KARDEMİR ve ERDEMİR'in Çelik Üretim Politikalarındaki Yeri" konulu ve Odamız adına önceki dönem Oda Başkanımız ve halen Madencilik Fonu Genel Sekreterliğini yürüten Asım KUTLUATA'nın yönettiği panel gerçekleştirilmiştir.

Panelde, Asım KUTLUATA TTK'nın içinde bulunduğu koşulları irdeleyerek, günümüzde ülkemizde üretilen metalurjik özellikteki taşkömürünün demir çelik sektöründe giderek daha az tüketilmesinin nedenlerini ve sorunu aşmak için neler yapılması gerektiğini irdeleyeceklerini belirtip, taraflara söz vermiştir.

TTK adına panele katılan Dr. Necdet BİÇER'in belirttiğine göre, Kurumda 20 yıl önce 4.5 milyon ton kömür üretilirken Demir-Çelik sektörüne 800.000-1.000.000 ton kömür satılmaktaydı. Günümüzde yaklaşık 200 bin ton kömür satılmaktadır. Havzada yaklaşık 300 milyon ton kömür bulunmektedir. Kurumda yeni işçi alımıyla birlikte üretim artışı seferberliğine giderilmesine paralel olarak geniş bir pazar araştırması yapılmalıdır. Armutçuk ve Amasra kömürleri için yeni termik santral projeleri düşünülmektedir.

Panele Kardemir adına katılan Yönetim Kurulu Başkanı Doç.Dr. Sencer İMER, dünyada son dönemlerde moda olan "küreselleşme-globalleşme" olgusunun ülkemizin zararına bir süreç izlediğini, küreselleşme denilen olgunun yalnızca gelişmiş olan ülkelerin ekonomisini daha da büyüttüğünü ve gelişmekte olan ülkelerin tamamının zararına işlediğini belirtmiştir. Bağımsızlığımızı koruyabilmemiz için ekonomimizi güçlendirmemiz gerektiğini vurgulayarak, bunun temelinde de özkaynaklarımızın kullanımını en üst düzeye yükselterek üretim artışı sağlanması gerektiğinden taşkömürü üretiminin de bu çevrede düşünülmesi gerektiğini söylemiştir. Taşkömürünün ülkemiz için halen stratejik bir öneme sahip olduğunu bu nedenle bu üretimin mutlaka korunması gerektiğini, Almanya'nın dahi bu durumu göz önüne alarak üretim maliyetinin 1/3 ne kömür sattığını belirtmiş, taşkömüründe yaşanan sorunların aşılması için üretim artışının mutlaka sağlanması gerektiğini, taşkömürünün yarattığı katma değerlerin kömürlerin biriktelenerek ve kok üretimi sağlanarak aşılabileceğini vurgulamıştır. Ayrıca TTK'nın bugünkü durumuna gelmesinde yeterli yatırımların yapılmamasının da neden

olduğunu belirterek, Kardemir'in TTK'dan 1999 yılında 180.000 ton kömür satın aldığını ve bunu yılda 300-350 bin tona çıkarmaya hedeflediklerini, Erdemir'in de Havza kömürlerinden yararlanabileceğini söylemiştir.

ERDEMİR Temsilcisi olan Oğuz ÖZGEN hedeflerinin en önemli maliyet giderlerinden biri olan taşkömür kullanımının giderek azaltılması olduğunu, bunun yolunun ise yüksek fırınlara kömür enjeksiyonu ve daha yüksek dayanımlı koktan geçtiğini belirtmiştir. Şu an için uluslar arası piyasada bu amaçlarına uygun taşkömürü bulabildiklerini, Zonguldak kömürlerinin yüksek küllü ve bu kömürleri de kullanmak için kül oranının düşürülmesi gerektiğini, bu yüzden şu an için 140 bin ton gibi küçük bir miktar Zonguldak kömürleri kullanabildiklerini, uygun koşullar yaratıldığında enjeksiyon kömürü ile birlikte bu miktarın artabileceğini söylemiştir.

TMMOB adına katılan Cemalettin KÜÇÜK hükümetin halkın önemli bir kesiminin karşı çıkmasına rağmen Bergama'da altın üretimini desteklediğini, bunun için mahkeme kararlarını çiğnediğini ancak Zonguldak'ta üretim artışının sağlanması ve dolayısıyla TTK'nın yaşaması için gerekli yatırımları yapmadığını ve kurumu siyasilerin bir oyuncağı haline getirdiğini belirtmiştir.

Gerek panelde ileri sürülen görüşler, gerekse yurtiçi ve yurt dışından 450 civarında katılımcıya sunulan 31 bilimsel bilimsel bildiri ile açılış ve kapanış oturumlarına katılan sektör temsilcileri ve siyasilerin konuşmalarından Türkiye 12. Kömür Kongresi kamuoyuna sunulmak üzere aşağıdaki genel sonuçları çıkarmıştır.

1-1.1 milyar tonluk rezerviyle ülkemizin tek karşılaşabilir taşkömürü kaynağına sahip olan Zonguldak Taşkömürü Havzası, bir taraftan ithalatın diğer taraftan özelleştirmenin kısılcasına alınarak çok zor bir duruma düşürülmüştür. Demir-Çelik sanayinin ana girdilerinden birini üreten havzanın sadece ticari bakış açısı ile değerlendirilmesi hem yanlıştır hem de ülke çıkarlarıyla

bağdaşmamaktadır. Demir-Çelik işletmelerimizin hemen yanında doğanın ülkemize bahsettiği bu kaynak varken ithalata yönelmelerinin mantığını anlamak güçtür. Havzanın süratle rehabilite edilip üretimin termik santrallere değil, Demir-Çelik endüstrisine yönlendirilmesi kaçınılmaz bir zorunluluktur. Devletin bu konuya ivedilikle müdahalesini beklemekteyiz.

2- Ülkemizin 1.1 milyar tonluk taşkömürü, 8.4 milyar tonluk linyit rezervine sahip bulunduğu ve bu rezervin yeni arama çalışmalarıyla çok daha üst düzeye arttırılabileceği gerçeği ortada iken halen yerli kaynaklarımızın yetersizliğinden söz etmenin bu gerçeklerle bağdaşmadığı ortadadır. Yerli kaynaklarımızın yetersizliği bahane edilerek ülkemizin enerji gereksinmesini, doğal gaz, nükleer ve ithal kömüre bağlamanın yanlış, yanlış olduğu kadarda tehlikeli olduğu ortadadır. Halen ülke enerji talebinin %28 ini 46 milyon tonluk bir üretimle karşılayan yerli kömür üreticilerinin üretimimizi çok rahatlıkla iki misli arttırmaları olanaklıdır. Kaldı ki var olan potansiyele göre üretim daha da arttırılabilir. Öz kaynaklarımızla ülkemiz enerji talebinin karşılanabilmesi mümkündür. Enerjiyi dış kaynaklara bağlamanın çok sakıncalı bir yaklaşım olduğu konusunda yöneticilerimizi uyarmaya sorumluluk bilincimizin bir gereği olarak görmekteyiz.

Türkiye 12. Kömür Kongresi, ülkemiz kömürün ilk bulunduğu yer olan Kdz.Ereğli'de değişik ülkelerden gelen yaklaşık 450 katılımcıyı ağırladı, sunuşu yapılan 31 bilimsel bildirinin yanısıra panelde ülkemizin önemli sorunlarından birini; tüm tarafları bir araya getirerek tartışılmasını sağladı. Teknik ve turistik gezileri ve her akşam verilen kokteyller ile katılımcıların biraz daha kaynaşmasını, Maden Makinaları ve Donanım Sergisi ile son teknolojileri kullanıcıların tanımasını amaçladı.

Kongrenin gerçekleşmesinde katkıları olan tüm kişi ve kuruluşlara teşekkür eder, saygılar sunarım.